Herstel Groningen

Herstel Groningen

Aan de orde is het **tweeminutendebat Herstel Groningen (CD d.d. 07/10)**.

De **voorzitter**:
We gaan vandaag beginnen met een tweeminutendebat Herstel Groningen. Ik heet de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van harte welkom, evenals de leden, de mensen op de tribune en iedereen die dit debat op afstand volgt.

Er zijn zes leden die zich hebben ingeschreven met het verzoek om spreektijd te krijgen in hun termijn. Als eerste geef ik het woord aan de heer Bushoff. Hij voert het woord namens de fractie van PRO. Gaat uw gang.

De heer **Bushoff** (PRO):
Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee moties. Ik begin met de eerste, een motie over isolatiemaatregel 29. Die moest echt een plus worden voor de inwoners van Groningen, en nu dreigt die toch te verworden tot een bureaucratisch gedrocht, iets waar al voor gewaarschuwd was. Heel veel inwoners ervaren het proces als ingewikkeld en als traag. Om te voorkomen dat het toch uitloopt op een teleurstelling dien ik de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat te veel mensen de procedures bij het aanvragen van de isolatiesubsidiemaatregel 29 Nij Begun als te ingewikkeld en traag ervaren;

overwegende dat daarom de gemeente Pekela de subsidie voor haar inwoners voorschiet en inwoners met bijkomende praktische zaken ondersteunt;

verzoekt de regering de vertragende factoren en bureaucratie voor isolatiemaatregel 29 weg te nemen en naar voorbeeld van Pekela te bezien of inwoners ook bij bijkomende praktische zaken ondersteund kunnen worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Bushoff en Beckerman.

Zij krijgt nr. 1389 (33529).

De heer **Bushoff** (PRO):
Voorzitter. De volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het IMG voornemens is door voorwaardelijke kwijting Groningers het recht te ontzeggen om in de toekomst nieuwe schade te melden, ook wanneer die schade later ontstaat of verergert;

overwegende dat de regio hiertegen is en dat kostenbeperking en versobering van de schadeafhandeling haaks staan op de belofte na de parlementaire enquête dat de schadeafhandeling milder, menselijker en makkelijker zou worden;

verzoekt de regering het IMG af te laten zien van het principe "voorwaardelijke kwijting",

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Bushoff en Beckerman.

Zij krijgt nr. 1390 (33529).

De heer **Bushoff** (PRO):
Voorzitter. Ik wil hier nog kort twee dingen over zeggen. Eén. In de brief die de minister hier maandag over stuurde, ontbreekt volledig de onderbouwing hoeveel capaciteit deze maatregel zou vrijspelen en waar die naartoe zou gaan. Kortom, de onderbouwing ontbreekt van waarom deze maatregel nodig is, hoewel daar wel om gevraagd is door de Kamer. Inhoudelijk ben ik het oneens met deze minister, maar erger vind ik dat deze regel al gepubliceerd is in de Staatscourant, terwijl de minister wist dat de Kamer zich hier nog over zou moeten uitspreken. Ook deze minister van Binnenlandse Zaken, die gaat over democratie, zou moeten weten dat je zo niet met de Kamer om zou moeten gaan, zeker niet bij belangrijke onderwerpen als Groningen.

De **voorzitter**:
Wilt u afronden?

De heer **Bushoff** (PRO):
Daarom doe ik het dringende beroep om pas op de plaats te maken en deze voorwaardelijke kwijting niet door te voeren.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we nu luisteren naar de heer Vermeer. Hij doet zijn inbreng namens BBB. Gaat uw gang.

De heer **Vermeer** (BBB):
Dank u wel, voorzitter. Ik moet me allereerst excuseren dat ik direct na deze inbreng naar de commissiezaal ga voor een debat over netcongestie, een ander probleem waar we hier nog mee te dealen hebben.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) vanaf 30 november 2026 bij nieuwe maatwerkaanvragen een berekende trillingssnelheid als drempel hanteert om na afsluiting opnieuw schade te kunnen melden;

overwegende dat de parlementaire enquêtecommissie en het kabinet in Nij Begun afstand hebben genomen van de doorslaggevende rol van de trillingstool;

overwegende dat de Nationaal Coördinator Groningen schade die tijdens de versterking zichtbaar wordt nu meeneemt en dat bewoners die de versterking in eigen regie uitvoeren dezelfde zekerheid verdienen;

verzoekt de regering te waarborgen dat bewoners ook zonder nieuwe beving later ontstane of ontdekte schade door het IMG kunnen laten beoordelen, ook bij versterking in eigen regie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 1391 (33529).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de isolatiesubsidie van Nij Begun wel kan worden gebruikt voor het bestaande woongedeelte van een boerderij, maar dat een voormalige stal of schuur die tot woning wordt verbouwd buiten de regeling kan vallen;

overwegende dat herbestemming van leegstaande boerderijen woningen kan opleveren en Gronings erfgoed kan behouden, terwijl juist het behoud van karakteristieke onderdelen de isolatie duurder kan maken;

verzoekt de regering binnen de isolatieregeling van Nij Begun de aantoonbare meerkosten van isolatie subsidiabel te maken die voortvloeien uit het behoud van karakteristieke onderdelen bij de herbestemming van Groningse boerderijen tot woningen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 1392 (33529).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Nationaal Coördinator Groningen naar aanleiding van het advies van het Adviescollege Veiligheid Groningen eerdere veiligheidsbeoordelingen controleert en bewoners alleen actief informeert als er aanleiding is voor een nieuwe beoordeling;

overwegende dat een bewoner die geen bericht krijgt, niet weet of de controle nog loopt of dat het eerdere veiligheidsoordeel is bevestigd;

verzoekt de regering ervoor te zorgen dat de Nationaal Coördinator Groningen iedere bewoner van wie het beoordelingsrapport in dit kader is gecontroleerd, na afronding van de controle individueel informeert over de uitkomst,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 1393 (33529).

De heer **Vermeer** (BBB):
Dat laatste mag ook opgenomen worden in de gebiedsgerichte aanpak.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Beckerman. Zij voert het woord namens de Socialistische Partij. Gaat uw gang.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Voorzitter, dank u wel. Drieënhalf jaar geleden werd Groningen door het kabinet een nij begun beloofd. We zien nu nog steeds dat gedupeerden vastlopen. Een rapport over de werkwijze van de NCG concludeerde dat de NCG in zijn werkwijze onvoldoende laat zien de zorgen van bewoners over de veiligheid van hun woning serieus te nemen. Aan de schadeafhandeling worden vele miljoenen verdiend. Er zijn wachtrijen voor verduurzamingsmaatregelen. Na drieënhalf jaar wachten mensen nog steeds op de compensatie voor het lange wachten. Te midden van dit alles is een van de eerste echte besluiten die de minister neemt niet om hier iets aan te doen, maar om de schaderegeling te versoberen. Dat gaat dwars tegen de wens van regionale bestuurders, maatschappelijke organisaties en bewoners in. Niet de gedupeerden staan centraal, maar de eigen portemonnee en die van de NAM. Alles gaat traag in dit dossier, behalve deze versobering. Die werd namelijk gisteren al in de Staatscourant gepubliceerd, zonder dat de Kamer erover heeft kunnen stemmen. Is dit werkelijk hoe de minister dit wil doen, of wil hij hier alsnog van afzien?

Voorzitter. Dan twee moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Tweede Kamer in 2025 de motie (36714, nr. 7) van de leden Wijen-Nass en Vijlbrief over commissievergaderingen over regionale onderwerpen minimaal twee keer per jaar in de regio laten plaatsvinden, aannam;

verzoekt het Presidium om een voorstel uit te werken om een komend debat Herstel Groningen in Groningen te laten plaatsvinden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Beckerman, Bushoff, Vermeer, Kostić en Köse.

Zij krijgt nr. 1394 (33529).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het kabinet drieënhalf jaar geleden heeft beloofd dat bewoners die lang hebben moeten wachten op de versterking gecompenseerd zouden worden met €2.500 (maatregel 16 Nij Begun);

constaterende dat een deel van de bewoners nog steeds wacht op compensatie voor het lange wachten, sommige bewoners onterecht wel de €2.500 krijgen terwijl andere bewoners onterecht worden afgewezen;

voorts constaterende dat de overheid zegt de gedupeerden centraal te willen zetten, maar geen goed beeld heeft welke bewoners hoelang in de versterkingsoperatie zitten;

verzoekt de regering te borgen dat alle rechthebbenden zo snel mogelijk de €2.500 ontvangen;

verzoekt de regering voorts de basis op orde te krijgen zodat duidelijk is welke huishoudens al hoelang in de versterkingsoperatie zitten, en de Kamer over de voortgang van beide verzoeken in 2027 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Beckerman en Bushoff.

Zij krijgt nr. 1395 (33529).

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank voor uw inbreng. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Köse. Zij voert het woord namens de D66-fractie. O, ik bedoel natuurlijk "hij", sorry. Mijn fout; ik keek verkeerd. Gaat uw gang.

De heer **Köse** (D66):
Geen probleem, voorzitter. Dat gebeurt vaker in dit huis.

Voorzitter. Mijn boodschap in het commissiedebat was helder. De middelen die Groningers nodig hebben, liggen er en moeten nu met tempo landen aan de keukentafel. Die middelen zijn: minder loketten, minder dubbele opnames en één aanspreekpunt. Tegelijkertijd moeten we vooruitkijken naar een Groningen met werk, met schone industrie en met perspectief voor jongeren die willen blijven.

Ik snap de gedachte achter de voorwaardelijke finaliteit. Het is voor mij belangrijk dat die een positieve impact gaat hebben op de hersteloperatie. Laten we samen goed volgen wat die in de praktijk oplevert. Dat hoorde ik de heer Bushoff net ook zeggen.

Ik heb daarom de volgende motie. O, ik zie dat er eerst wat interrupties zijn.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ja, ik vond het ook niet erg om de motie af te wachten, maar ik was wat gepuzzeld door de woorden dat de heer Köse de gedachte achter de versobering van de schaderegeling snapt. Welke argumenten hebben D66 en de heer Köse om die versobering te begrijpen? Dan kan ik misschien beter begrijpen waarom we hiermee zouden instemmen.

De heer **Köse** (D66):
Ik denk dat mevrouw Beckerman en ik in het commissiedebat dezelfde kritiek deelden. De minister heeft, vind ik, natuurlijk wel redelijk goed aangegeven dat hij die ook goed snapt en hoe hij ermee wil omgaan. Er werd bijvoorbeeld net gesteld dat het Rijk bij een volgende schade niks kan doen. Nou, ik denk dat de minister heel duidelijk heeft aangegeven dat bij een nieuwe aardbeving, al vanaf 2 millimeter per seconde, de kans op mijnbouwschade 0,01% is — dat staat ook in de brief — en dat dat de grens wordt. Ik denk dat dat al redelijk coulant is, dus in die zin snap ik de gedachte dat je de focus op het kerngebied wil zetten, maar dat je zeker ook aandacht blijft houden voor de huidige problematiek.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Volgens mij is ten eerste niet onderbouwd hoe dit de focus op het kerngebied zet. Het is een leuke kreet, maar er zijn geen argumenten voor geleverd. Er wordt bijvoorbeeld niet gezegd hoeveel extra capaciteit dit dan gaat opleveren. Ten tweede raakt dit juist het kerngebied. Er zijn voorbeelden van mensen wier woning na jaren wachten eindelijk werd versterkt en waar op dag één de aannemer binnenkomt, erachter komt dat er nog onontdekte schade zit en weer stopt. De schade wordt dan hersteld en de aannemer komt terug, om weer nieuwe onontdekte schade te vinden. Dat is de realiteit; dat weten we. Dan zegt u "we gaan het nu invoeren", maar dan moet die aannemer dus stoppen en moeten we wachten tot een nieuwe beving voordat we verder kunnen, of "we gaan coulance toepassen". Hoe werkt dat? Hoe maakt dit de situatie beter? Hoe zet dit de gedupeerden nou werkelijk centraal?

De heer **Köse** (D66):
Ik denk juist dat hier goed naar gekeken is. Er wordt in die zin sowieso al rekening mee gehouden dat er onvoorziene kosten gemaakt kunnen worden, dus dat achteraf nog blijkt dat er extra schade is, want dat is inderdaad wat we zien. Dat is die 8% tot 12%. De minister geeft in zijn brief aan dat dit meestal voldoende zou moeten zijn. Mocht dat niet zo zijn, dan is er een zekere coulance. Dat heeft de minister ook aangegeven en vind ik ook belangrijk om te horen. Als dit een schade is die indertijd bijvoorbeeld niet gevonden had kunnen worden — ik kan me voorstellen: je gaat verbouwen en je ziet dat er nog een schade is uit die tijd — ga ik ervan uit dat daar coulant mee omgegaan wordt en dat daar vanzelfsprekend een oplossing voor moet komen. Dat vind ik belangrijk. En dan misschien nog op het eerste punt: daar gaat mijn motie ook over. Ik vind het ook heel belangrijk, zo gaf ik net ook aan in mijn tekst, dat we ervoor gaan zorgen dat dit een positieve impact heeft op de hersteloperatie. Als dat niet zo is, dan sta ik er natuurlijk ook niet achter.

De **voorzitter**:
Afrondend.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Er moet coulance komen en dat gaan we dan maar geloven als Kamer, terwijl we het nu wettelijk goed hebben geregeld. Ik ben ook wel benieuwd, als slotvraag, wat de heer Köse van het volgende vindt. Wij hebben hier echt moeten smeken om dit debat nog vóór 30 november te kunnen houden. Tijdens het commissiedebat werd pas duidelijk dat deze regeling al op 30 november wordt ingevoerd. Ik heb hier twee keer moeten staan om de Kamer echt te smeken om hier nog over te kunnen stemmen. Nou, dat is gelukt, maar gisteren is de regeling al in de Staatscourant gepubliceerd. Wat is dat voor werkwijze? Ik hoop toch ook op een beetje woede vanuit D66, omdat we hier als Kamer gepasseerd worden. Dat kan toch niet? Dat kunnen we als Kamer toch niet toestaan? En dan moeten we maar hopen dat het allemaal goedkomt en positief uitvalt.

De heer **Köse** (D66):
Over het eerste punt: de coulance. Ik denk dat het meer is dan alleen coulance. Er staan harde dingen in waar we de minister aan kunnen en zullen houden. Dan wat betreft de werkwijze. Ik zal niet de werkwijze van de minister recenseren. Ik kan snappen dat er enige vaart achter zat, omdat die 30 november al een tijdje duidelijk was, maar mevrouw Beckerman vindt mij zeker aan haar zijde als wij hier gezamenlijk zeggen: we willen een sterke Kamer en zeker niet gepasseerd worden. Wellicht is het niet heel chic, maar ik denk dat de minister daar nog op terug kan komen. Dat zal hij zeker doen naar aanleiding van uw vragen, want ik kan me voorstellen dat daar ook wel goede redenen achter zitten.

De heer **Bushoff** (PRO):
"Niet chic" vind ik wel echt het understatement van de dag. De dag duurt nog lang, maar ik denk wel dat het het understatement van de dag gaat zijn, want de Kamer wordt gewoon gepasseerd op deze manier. Er wordt een regeling gepubliceerd in het Staatsblad voordat de

Kamer zich erover kan uitspreken en voordat erover gestemd kan worden, terwijl deze minister wist dat de Kamer zich hier nog over zou willen uitspreken. Ik snap dus niet dat de heer Köse zegt: ik ga de minister hierover niet recenseren; het is niet chic. Ik had verwacht dat de heer Köse dan zou zeggen: dit laat ik niet over mijn kant gaan; we zorgen ervoor dat er een pas op de plaats wordt gemaakt. Is de heer Köse dat met mij eens?

De heer **Köse** (D66):
Laten we niet op de zaken vooruitlopen. Ik denk dat de minister deze vraag het beste kan beantwoorden. Laat ik het daar even bij houden.

De heer **Bushoff** (PRO):
Dan het tweede. Alle antwoorden die de heer Köse net gaf, ook op de vragen van mijn collega Beckerman, deden mij toch denken aan wat er soms mis is met politiek Den Haag. We verzinnen een maatregel waarvan iedereen weet dat die in het verleden tot ellende heeft geleid, waarvan mensen in Groningen, gedeputeerden, gedupeerden, wethouders, de Groninger Bodem Beweging en het Gasberaad allemaal zeggen "doe dit niet", en toch voeren we hem door. Het enige wat ik eigenlijk van de heer Köse en van D66 hoor, is: we gaan het wel doen, maar we gaan proberen zo'n maatregel waarvan iedereen zegt "Hij is slecht. Doe het niet!" ietsjes minder slecht te maken. Waarom zou je dan überhaupt die maatregel moeten invoeren, volgens de heer Köse?

De heer **Köse** (D66):
Ik denk dat hier geen overeenstemming over is. Ik deel zeker de zorgen die de heer Bushoff ook heeft. Ik denk dat het heel belangrijk is dat dit een positieve impact gaat hebben voor de hersteloperatie; dat gaf ik ook aan in het begin. Zoals ik het lees in de brief, wil de minister ook dat dit echt een positieve impact gaat hebben. Ik vind het belangrijk dat wij als Kamer onze controlerende taak echt goed gaan uitvoeren, dat we die positie innemen en dat we het ook hard terug gaan zien in feiten en cijfers. Daar gaat mijn motie ook over.

De **voorzitter**:
Afrondend, meneer Bushoff.

De heer **Bushoff** (PRO):
Ja, afrondend. Het is toch eigenlijk van de gekke dat de heer Köse zegt: ik hoop dat deze maatregel een positieve impact gaat hebben. De minister heeft dat absoluut niet onderbouwd. Als de heer Köse precies kan aangeven welke concrete positieve impact deze maatregel gaat hebben, hoor ik het graag. Dat stond niet in de brief van de minister, dus we moeten maar hopen dat een maatregel waarvan iedereen in Groningen zegt "doe het niet", toch nog goed gaat uitpakken. Is dat echt de manier waarop D66 beleid wil maken? Regeren is ook vooruitzien, zou je zeggen. Als je een beetje vooruitkijkt, zou je zeggen: we maken nu een pas op de plaats en gaan die voorwaardelijke kwijting niet invoeren.

De heer **Köse** (D66):
Regeren is zeker vooruitzien. Het is een kwestie van goed kijken naar de toekomst. Ik denk dat dat zeker meegenomen is in deze besluitvorming en dat er ook op een heel aantal zaken tegemoetgekomen is aan de zorgen die wij hierbij hebben, onder andere voor het geval er een nieuwe aardbeving ontstaat, maar ook als er verborgen kosten zijn. Ik vertrouw op wat er in de brief staan. Daar ga ik ook zeker hard op controleren. Ik hoorde het eerder ook in de inbreng, dus ik hoop dat de motie gesteund kan worden, zodat we onze controlerende taak ook heel goed kunnen uitvoeren.

De **voorzitter**:
U kunt 'm voorlezen.

De heer **Köse** (D66):
Ik ga inderdaad over tot de motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het IMG voorwaardelijke finaliteit invoert, waarbij een afgehandeld schadedossier in beginsel niet opnieuw wordt behandeld, tenzij een nieuwe beving of verborgen schade daartoe aanleiding geeft;

overwegende dat het kabinet en het IMG stellen dat dit meer capaciteit vrijmaakt voor het kerngebied;

overwegende dat in de regio de zorg leeft dat deze werkwijze in de praktijk vooral leidt tot het sneller afwijzen van schademeldingen;

verzoekt de regering de Kamer en de regio cijfermatig te informeren over de daadwerkelijke effecten van voorwaardelijke finaliteit, waaronder afwijzingspercentages, doorlooptijden, herhaalmeldingen en de vrijgekomen capaciteit in het kerngebied;

verzoekt de regering voorts deze uitkomsten structureel en herleidbaar op te nemen in de jaarlijkse Staat van Groningen en Noord-Drenthe,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Köse.

Zij krijgt nr. 1396 (33529).

Was dat uw inbreng? Ja. Mevrouw Beckerman, kort.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Deze motie laat toch zien dat D66 er helemaal niet zeker van is dat dit positief uitpakt? Waarom zou je het dan invoeren?

De heer **Köse** (D66):
Ik wil vooral tegemoetkomen aan het gevoel dat ik hier hoor, namelijk dat de onderbouwing lijkt te missen. Ik denk dat het in het commissiedebat duidelijk is onderbouwd, maar ik vind het ook goed dat we daar de feiten en cijfers bij gaan krijgen wanneer dit loopt. Ik heb daar alle vertrouwen is. Ik denk ook dat het goed is om terug te kunnen kijken en dat te verifiëren. Zoals net gezegd werd, is regeren vooruitzien.

De **voorzitter**:
Afrondend, mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
We kunnen al terugkijken! Er is namelijk een parlementaire enquête over geweest. Die parlementaire enquêtecommissie heeft op dit punt, over die kwijting, hard geoordeeld. Daar heeft u ook een brief over ontvangen. Daarin staat op welke pagina's we allemaal kunnen terugzien hoe dit voor gedupeerden uitpakte. We kunnen al terugkijken. Nu gaan we dus weer een oud gedrocht uit de NAM-tijd invoeren. Dat is goed voor de portemonnee van het kabinet en van de NAM, maar slecht voor de gedupeerden. We gaan dus achteraf nog een keer terugkijken. En dan? De uitslagen van de parlementaire enquête en de gedane beloftes

zijn bijna niks meer waard, zo lijkt het. Waarom zou je dit weer doen en dan achteraf zeggen: och nee, toch weer verkeerd?

De heer **Köse** (D66):
In de brief lees ik — ik herhaal nu wat ik eerder al zei — dat dit echt een positieve impact kan hebben op de hersteloperatie, op het proces dat we met elkaar doorlopen; er zal meer aandacht zijn, niet voor de aanvragen die een kleinere kans van slagen hebben, maar juist wel voor de wat complexere cases waarin een doorbraak moet komen. Daar willen we in deze Kamer, denk ik, allemaal aandacht voor. Daar geloof ik in. Dat is ook waarom ik denk dat dit, met de waarborgen die de minister geeft, echt wel een goede zet is. Ik wil daar in mijn controlerende functie natuurlijk wel de controle op houden.

De **voorzitter**:
Mevrouw Beckerman, echt afrondend.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Er is geen enkele aanleiding om te denken dat dit goed zou uitpakken voor die complexe zaken. Daar is geen enkel argument voor. Sterker nog, het zijn juist de complexe zaken waarbij dit veel voorkomt. Bij de versterking wordt de keuken gesloopt en dan blijkt een enorme schade. Dat ga je niet oplossen met 8% tot 12%. En coulance? Kom op! We hebben wetten nodig die gedupeerden beschermen, niet mooie beloftes over coulance. Dit is onbewezen. En als er te weinig capaciteit zou zijn, dan moet dáár toch de inzet op gericht zijn? D66 heeft toch ook beloofd dat wij dit koste wat kost voor gedupeerden gaan oplossen? Ik kan werkelijk niet begrijpen met welke argumenten je nu weer zou instemmen met een versobering die niet onderbouwd is.

De **voorzitter**:
Tot slot, de heer Köse.

De heer **Köse** (D66):
Achter die beloftes moeten we blijven staan, koste wat kost. Ik zal daar vanuit deze Kamer altijd voor strijden. De wet waar mevrouw Beckerman het over heeft, is er: de Wet Groningen. Daar vloeit dit ook uit voort. De Kamer heeft daarmee ook ingestemd. Ik zei al: ik denk dat het belangrijk is dat we hierbij de controlerende functie blijven houden. Ik heb daar vertrouwen in.

De **voorzitter**:
Dank voor uw inbreng.

Dat was de termijn van de Kamer. We gaan acht minuten schorsen. Dan wordt een appreciatie gegeven van de acht ingediende moties.

De vergadering wordt van 10.36 uur tot 10.44 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de voortzetting van het tweeminutendebat Herstel Groningen. Wij zijn toe aan de termijn van de zijde van de regering. Ik geef het woord aan de minister.

Minister **Heerma**:
Dank u wel, voorzitter. De motie van de heer Bushoff en mevrouw Beckerman op stuk nr. 1389 met betrekking tot maatregel 29 geef ik het oordeel: ontijdig. Op dit moment wordt onder woningeigenaren een evaluatie gehouden om inzicht te verkrijgen in het proces, de aanpak en de ervaren bureaucratie rondom de isolatieaanpak waar de heer Bushoff naar verwees. De uitkomst hiervan zal door Rijk en regio worden gewogen, waarna een plan voor

eventuele vervolgstappen en verbeteringen van de aanpak zal worden opgesteld. Hierover zijn ook schriftelijke vragen gesteld, want de problematiek is bekend. Ik kan toezeggen dat ik de Kamer zo snel mogelijk over die uitkomst informeer als de evaluatie is afgerond. Die wordt begin volgend jaar verwacht.

De **voorzitter**:
Ik vraag aan de heer Bushoff om te overwegen of hij deze motie wil aanhouden. We doen het nu alleen maar in tweeën, want anders gaat het te lang duren. De heer Bushoff.

De heer **Bushoff** (PRO):
Ik heb eigenlijk maar één vraag dan. Als ik de motie zo zou lezen of als de minister de motie zo leest dat hij deze motie gaat uitvoeren op het moment dat die evaluatie inderdaad aanleiding geeft tot verbeteringen, dan kan hij 'm volgens mij oordeel Kamer geven. Sterker nog, dan kan hij in ieder geval al starten met dat punt rondom Pekela, met hoe ze het daar doen.

Minister **Heerma**:
Wat ik wil toezeggen, is dat we dit meenemen in de evaluatie. Ik kan de motie, zoals ze er nu ligt, hangende de evaluatie, niet oordeel Kamer geven. Dan zou ik 'm wel heel breed gaan interpreteren. Mijn verzoek is om 'm aan te houden, hangende de evaluatie. Ik verklaar 'm daarom ontijdig. Ik zie aan de non-verbale reactie van de heer Bushoff dat hij daar niet toe bereid is.

De **voorzitter**:
Dan blijft het oordeel: ontijdig.

Minister **Heerma**:
Dan de motie op stuk nr. 1390 van de heer Bushoff en mevrouw Beckerman over de voorwaardelijke finaliteit. Voorwaardelijke finaliteit volgt uit het aansprakelijkheidsrecht. Ze houdt in dat er alleen aansprakelijkheid is voor nieuwe schade als er een nieuwe schadeveroorzakende gebeurtenis is geweest. Voor Groningen betekent dit dat er nieuwe bodembeweging moet zijn geweest. Voorwaardelijke finaliteit geldt al in alle andere fysiekeschaderegelingen. Wanneer er bij een nieuwe schademelding tussentijds geen beving heeft plaatsgevonden en er ook geen risico bestaat op schade door indirecte effecten van diepe bodemdaling, dan zal het IMG de melding zonder opname afwijzen; dit omdat op voorhand al duidelijk is dat er geen sprake is van nieuwe mijnbouwschade. Zo worden onnodige tijdrovende procedures en teleurstelling bij bewoners voorkomen. En hiermee maken we juist capaciteit vrij voor het gebied waar nog steeds schade kan ontstaan door bevingen. Het voorwaardelijke karakter betekent dat juist in deze gebieden finaliteit regelmatig wordt doorbroken en dat bewoners een nieuwe schademelding kunnen doen, zoals in de eerdere brief en in het commissiedebat maar ook in het voorjaar bij de wetsbehandeling al is besproken.

Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat er op meerdere momenten over voorwaardelijke finaliteit is gesproken, zowel met uw Kamer als met de regio. Voorwaardelijke finaliteit is al aangekondigd in de brief over nieuwe schadeafhandeling in het najaar van 2023. Ook bij het wetsvoorstel afgelopen voorjaar is hier uitvoerig over gesproken. Mevrouw Beckerman heeft hier toen ook een amendement over ingediend. Dat is verworpen. Mijn voorganger heeft u reeds begin dit jaar schriftelijk geïnformeerd over de invoering hiervan, naar aanleiding van de door uw Kamer gestelde vragen.

Het afgelopen jaar hebben ook met de regio intensieve gesprekken plaatsgevonden over dit onderwerp. Maandag start het nieuwe aanvraagproces voor schadeafhandeling. Het IMG heeft hier anderhalf jaar aan gewerkt. Dit nieuwe aanvraagproces gaat verder dan alleen finaliteit. Finaliteit is geen los onderdeel dat er eenvoudig uit kan worden gezet. Ook uitstel is

geen beperkte ingreep, maar een aanpassing met maanden doorlooptijd, zeer hoge kosten en aanzienlijke gevolgen voor de capaciteit en dienstverlening, en daarmee ook met directe gevolgen voor bewoners.

Ik heb de zorgen van uw Kamer en de regio gehoord. De bezwaren van de regio zijn ook al langer bekend. Daar heeft intensief contact over plaatsgevonden, met name als het gaat over verborgen schades. Dit heeft mijn aandacht. Ik zal deze vragen betrekken bij de reguliere overleggen met de regio. Ik zal hier ook over rapporteren aan uw Kamer en in de Staat van Groningen en Noord-Drenthe.

De **voorzitter**:
En het oordeel over de motie?

Minister **Heerma**:
Ik ontraad deze motie.

De **voorzitter**:
De heer Bushoff, in tweeën, max.

De heer **Bushoff** (PRO):
Mijn eerste vraag aan de minister zou dit zijn. Zowel in de brief als nu in het debat strooit hij met krachttermen over dat het een probleem zou opleveren voor de uitvoering en de capaciteit als we deze voorwaardelijke kwijting niet doorvoeren. In de brief, maar ook nu weer in het debat, ontbreekt elke cijfermatige onderbouwing totaal. Er is door deze minister geen enkele onderbouwing gegeven voor waarom deze maatregel nodig zou zijn op basis van hoeveel capaciteit er verloren zou gaan, wat dat betekent voor de uitvoering, hoeveel capaciteit je zou vrijspelen om elders in te kunnen zetten. Nergens. De regio weet nergens van. In alle gesprekken met deze minister en het IMG wordt het niet duidelijk.

De **voorzitter**:
En uw vraag?

De heer **Bushoff** (PRO):
Kortom, als de minister dit zo stellig durft te beweren, laat hem dan ook met een serieuze onderbouwing komen, waarom nota bene in het commissiedebat is gevraagd en waar het nu ook weer in dit debat, maar ook in de brief, aan ontbreekt.

Minister **Heerma**:
Ik heb in het commissiedebat ook aangegeven dat voorwaardelijke finaliteit geen finale kwijting is. Ik snap dat die associatie met regelingen uit het verleden emoties oplevert, maar dit is niet hetzelfde. Ik heb volgens mij ook in het voorjaar, toen hier bij de wetsbehandeling expliciet over is gesproken, uitgelegd waarom dit nodig is, waarom dit juist capaciteit vrijmaakt voor het kerngebied, maar ook de relatie met het aansprakelijkheidsrecht. De suggestie wordt gewekt dat dit nu ineens opkomt, maar hier is al in 2023 een aankondiging van geweest. Ik heb in de verschillende debatten uitgelegd waarom dit nodig is. Daar is in de regio zorg over. Dat begrijp ik ook. Daarom geef ik ook aan wat ik in de komende periode wil doen om hier inzicht in te blijven geven. Maar dit is niet nu ineens uit de lucht komen vallen.

De **voorzitter**:
Afrondend, de heer Bushoff.

De heer **Bushoff** (PRO):
Ja, afrondend dan. De minister zegt dat hij verschillende keren heeft uitgelegd waarom dit nodig is. Het punt is juist dat die uitleg er niet geweest is. Als de minister het zo goed weet en het in het verleden heeft uitgelegd, had hij het nu ook in een paar zinnen weer kunnen

uitleggen. Die uitleg komt nu ook niet. Dus waarom wordt zonder uitleg iets ingevoerd waarvan iedereen zegt dat je het niet moet doen? Hoe kun je bovendien — dat is ook mijn vraag aan deze minister — als minister van Binnenlandse Zaken, die ook de hoeder van de democratie is, een regeling al in de Staatscourant publiceren, terwijl je weet dat de Kamer zich hierover nog wil en moet uitspreken? Hoe kun je dat nou doen, vraag ik deze minister.

Minister **Heerma**:
Volgens mij heb ik bij herhaling uitleg gegeven waarom deze regeling nodig is, waarom we dit doen. Hier wordt ook al jaren aan gewerkt. Ik ben het er echt niet mee eens dat er geen uitleg over komt. Dat het 30 november van start gaat, is ook al langer bekend. Dat moet op een gegeven moment gewoon gepubliceerd worden door het IMG.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
In de parlementaire enquête ging het onder andere over wat het psychisch met mensen doet, de psychische gevolgen, als je huis keer op keer kapot blijkt te zijn door toedoen van de Staat, de NAM, Shell en Exxon. Dan denk je "nu heb ik het gehad", en dan is het er weer. Dat hoeft niet — dat weet de minister heel erg goed — door een beving te komen. Het kan ook zijn dat je de keuken gaat vervangen en dat die scheur daar weer zit. Het kan ook zijn dat de schrootjes weggaan en dat die daar dan weer zit: daar is-ie weer. Of je wacht al zo lang op versterking en dan gaat die eindelijk beginnen, maar dan komen ze binnen en blijkt het niet te kunnen, want er is nog schade.

De **voorzitter**:
En uw vraag?

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Wil de minister op z'n minst erkennen dat de maatregel die hij neemt heel erg haaks staat op wat nodig is voor mensen die in zo'n situatie zitten, juist in het kerngebied?

Minister **Heerma**:
Ik heb steeds uitgelegd waarom deze maatregel, die ook volgt uit het aansprakelijkheidsrecht, wel degelijk de aandacht naar het kerngebied laat gaan. Mevrouw Beckerman vliegt het aan vanuit de breedte en heeft het over de stress en de psychologische kant hiervan. Daar ben ik zeer van doordrongen. Sinds de parlementaire enquête is er ook heel veel gedaan ten aanzien van menselijker, makkelijker en milder. Mevrouw Beckerman zei in haar termijn dat dit het eerste is wat de minister doet. Volgens mij hebben wij in het voorjaar ook een wetsvoorstel met z'n allen behandeld waarin veel stappen staan die ook hierover gaan. Met betrekking tot de concrete vraag die mevrouw Beckerman stelt: ik heb uitgelegd dat er een post onvoorzien is van 8% tot 12%, die veel ondervangt van de zorgen waar mevrouw Beckerman het over heeft. Daarnaast heb ik ook uitgelegd dat het IMG in onbillijke situaties coulant gaat zijn en dat ik de Kamer zal blijven informeren over hoe dit in de praktijk gaat.

De **voorzitter**:
Afrondend, mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Maar daar zit de pijn. Er wordt niet uitgelegd hoe dit zorgt voor extra capaciteit voor al die mensen die al zo lang in de ellende zitten. Aan de andere kant moeten we erop vertrouwen dat we het met 12% en met coulance wel redden, terwijl de minister net in zijn beantwoording zei: ja, als je zo'n schade ontdekt, kun je die dus niet aanmelden, totdat er een nieuwe trilling is. Dat betekent dus dat je weer moet gaan vechten om die coulance te kunnen krijgen. Voor ons is niet onderbouwd dat deze versobering enig goed doet. Ondertussen zijn er in de regio en bij de bestuurders, de maatschappelijke organisaties en de bewoners, met al die pijn in het lijf van de afgelopen jaren, heel veel zorgen over dat het

slecht gaat. Is het dan niet logisch om op dit moment te zeggen: "Weet je wat? Ik beoordeel niet een motie die iets goeds doet als ontijdig. Ik beoordeel dit als ontijdig"?

Minister **Heerma**:
De motie die ik "ontijdig" gaf, gaat over iets anders. Die ging over de isolatie. Daar zijn we serieus mee bezig. Die heb ik "ontijdig" gegeven omdat die evaluatie op dit moment loopt. Ik heb op allerlei momenten, in debatten, in brieven, in antwoorden op vragen, in het commissiedebat, uitgelegd waarom dit er wel degelijk toe leidt dat de capaciteit ten goede komt van de mensen in het kerngebied. Daarbij wordt in de cijfermatige onderbouwing toegelicht hoe vaak die voorwaardelijke finaliteit wordt doorbroken door al die aardbevingen. Anders kom je in situaties waarin het vaststaat dat schades worden afgewezen omdat er geen mijnbouwschade is, omdat er geen beving heeft plaatsgevonden. Daar gaat dan niet alleen de tijd en capaciteit, maar ook de teleurstelling in zitten. Dat mevrouw Beckerman het hiermee oneens is, was ook in het voorjaar bij de wetsbehandeling evident. Ik begrijp het, maar dit is niet uit de lucht komen vallen. Dat er in de regio grote zorgen over zijn, juist door de ervaringen in het verleden als het gaat over finale kwijting, snap ik ook. Ik zal herhalen wat ik in het voorjaar en ook in het commissiedebat gezegd heb. Het is niet zo. Het is echt iets anders. We zullen hierover blijven rapporteren aan de Kamer; ik kom zo op de motie van de heer Köse daarover. Ik sta er echt voor dat dit nodig is en dat het niet uit de lucht is komen vallen.

De **voorzitter**:
Ik ben al ruim geweest. We hebben nog best wat debatten vandaag. Heeft u echt een ander punt, meneer Bushoff?

De heer **Bushoff** (PRO):
Ja, één ander punt dan nog. Ik snap het probleem van de minister, maar het lastige vind ik dat het echt een enorm groot punt is voor heel veel Groningers en dat deze Kamer gepasseerd is. Daar zit ook een stuk van de onvrede en woede van deze Kamer, die vraagt om een betere uitleg van de minister, die nu niet komt. Maar mijn punt, en ook gelijk mijn vraag, is: hoe kan het nou dat de minister niet zegt dat we maatregel 29, die echt een plus voor heel veel Groningers moet zijn en die nu dreigt vast te lopen, voortvarend gaan verbeteren en ervoor zorgen dat onze inwoners daar echt mee worden geholpen? Hij gaat wel heel voortvarend te werk met het versoberen van de schadeafhandeling. Ik snap dat contrast echt niet. Waar komt dat vandaan?

Minister **Heerma**:
Kijk, de heer Bushoff heeft recht op zijn eigen oordeel. Ik blijf herhalen dat hier niet nu ineens iets ligt. We hebben hier bij herhaling over gesproken. Er is bij het wetsvoorstel over gesproken. Er is toen een amendement ingediend, dat door een meerderheid van dit huis is verworpen. Daarmee is dit niet iets wat nu ineens komt. Die datum van 30 november was al bekend. Ook was bekend dat het IMG dat op een gegeven moment in het Staatsblad moet publiceren. Als de heer Bushoff van mij wil horen dat wij rondom maatregel 29 alles op alles willen zetten om ervoor te zorgen dat dat daadwerkelijk mensen helpt, dan kan ik zeggen dat dat het geval is. Daar zijn we op dit moment mee bezig en daar loopt die evaluatie voor. Ik vraag de heer Bushoff om begrip dat we alles meenemen in die evaluatie en dat deze motie nu ontijdig is. Dat is geenszins — ik hoop ook dat de heer Bushoff mij anders kent dan hij hier suggereert — omdat ik dat niet belangrijk vind.

De **voorzitter**:
Ik stel voor dat de minister vervolgt met zijn betoog. Het loopt wel erg uit. Heeft u echt een ander punt, mevrouw Beckerman?

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ik had die vraag ook gesteld. Als je weet dat er vandaag een tweeminutendebat over is en

morgen stemmingen, waarom zou je dit dan een dag van tevoren in de Staatscourant publiceren? Waarom zeg je, zeker als minister van Binnenlandse Zaken, dan niet: "Wacht even; dat kan niet de volgorde der dingen zijn. Eerst stemt de Kamer en daarna publiceren we het"?

Minister **Heerma**:
Ik heb al aangegeven dat het IMG hier al anderhalf jaar mee bezig is. We hebben hier herhaaldelijk debatten over gehad. De datum van 30 november was ook bekend. Eerdere amendementen zijn afgewezen. Het IMG heeft hier anderhalf jaar aan gewerkt. Dit is ook veel groter dan alleen dit onderdeel. Dat moet op een gegeven moment gewoon gepubliceerd worden.

De **voorzitter**:
Dit wordt een herhaling van zetten. De minister gaat door met de appreciatie van de andere moties.

Minister **Heerma**:
De motie op stuk nr. 1391 van de heer Vermeer ga ik om dezelfde reden als bij de motie op stuk nr. 1390 ontraden.

De motie op stuk nr. 1392 van de heer Vermeer gaat over de karakteristieke onderdelen bij de herbestemming van Groningse boerderijen tot woningen. Daar heeft hij het in het commissiedebat ook over gehad. Deze motie moet ik ontraden. Bestaande woongedeelten van agrarische gebouwen kunnen gewoon verduurzaamd worden met de subsidie van Nij Begun. Dit geldt niet voor schuren en andere gebouwen die geen woongedeelte zijn. Het ombouwen van een schuur naar een woning is uitgesloten van de subsidie, net als sloop-nieuwbouw en in lijn met landelijke regelingen, omdat al voldaan moet worden aan de isolatiestandaard uit het Bouwbesluit. Daarnaast betekent het uitzonderen van deze groep extra subsidie en uitvoeringskosten en daar is geen dekking voor.

De laatste motie van de heer Vermeer moet ik in haar huidige vorm ontraden. Ik begrijp de bedoeling achter de motie van de heer Vermeer goed. We hebben hier inmiddels echter al best veel ervaring mee. Die ervaring leert dat communicatie met bewoners die geen vragen hebben juist onrust veroorzaakt en herinneringen oproept die velen juist achter zich hebben gelaten. Er wordt uiteraard wel contact opgenomen met bewoners wanneer het veiligheidsoordeel wijzigt. Daarnaast kunnen bewoners die zich zorgen maken altijd terecht bij de NCG. Om die reden moet ik de motie ontraden. Met een aanpassing — de heer Vermeer is hier op dit moment niet — zou dat oordeel anders kunnen worden. Indien het dictum de strekking zou hebben van "verzoekt de regering om samen met de gemeenten en maatschappelijke organisaties te onderzoeken of en eventueel hoe bewoners geïnformeerd kunnen worden als in het kader van het ACVG-rapport naar hun beoordeling is gekeken" zou ik 'm oordeel Kamer kunnen geven. Ik begrijp de gedachte achter de motie namelijk wel. De heer Vermeer is hier om begrijpelijke redenen niet — hij moet bij een ander debat zijn — maar wellicht kan hij dit overwegen.

De **voorzitter**:
Hopelijk hoort hij of zijn medewerker dat en wordt een gewijzigde versie ingediend.

Minister **Heerma**:
In zijn huidige vorm moet ik 'm ontraden.

Dan de motie op stuk nr. 1394 van mevrouw Beckerman. Het is niet aan mij om daar een oordeel over te geven. Ik heb in het commissiedebat al mijn warme begrip voor deze motie uitgesproken. Op het moment dat de Kamer hiertoe besluit, zal ik vanzelfsprekend aanwezig zijn.

De motie op stuk nr. 1395 van mevrouw Beckerman verzoekt om de rechthebbenden zo snel mogelijk de €2.500 voor te lang wachten te laten ontvangen. Ik wil deze motie oordeel Kamer geven, maar wel met een lezing, omdat ik dat fair vind om te doen. Ik begrijp deze motie van mevrouw Beckerman heel goed. Ik denk dat we de €2.500 al zo snel mogelijk uitkeren, maar ik ben bereid om met de NCG uit te zoeken of dit nog sneller kan en wat daarvoor de uitvoeringsconsequenties zijn. Ik kan ook inzichtelijk maken hoelang mensen die in de versterking zitten, wachten. Ik wil de Kamer daar in 2027 over informeren. Als dit voor mevrouw Beckerman werkt, wil ik 'm oordeel Kamer geven.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ja, dat werkt. Het probleem is dat we een regeling hebben met compensatie voor mensen die lang wachten, maar inmiddels wachten die mensen al drie jaar op de compensatie voor lang wachten. Dat zou nog grappig zijn, als het niet over deze mensen ging. Het pijnlijke is dat we inmiddels straten zien waarin mensen afgewezen worden en waarin mensen het onterecht wel krijgen. Dat legt een groter probleem bloot, namelijk dat de overheid, die zegt nu naast mensen te willen gaan staan en dat het allemaal beter wordt, niet eens op orde heeft wie er eigenlijk nog wachten en wie niet meer. En dat is wel een heel fundamenteel probleem als je zo'n operatie wilt uitvoeren en als je wilt beloven dat er een nij begun komt. Die erkenning wil ik hier graag.

Minister **Heerma**:
Ik snap het punt dat mevrouw Beckerman maakt echt heel goed. Tegelijkertijd vraagt dit wat van de NCG. Niet alles kan tegelijkertijd. Daarom wil ik goed met de NCG uitzoeken hoe het sneller gemaakt kan worden en wat daar de consequenties van zijn. Ik wil de Kamer daarover informeren. Daarnaast kan ik inzichtelijk maken hoelang mensen op de versterking zitten te wachten. Dit is het antwoord. Zo wil ik 'm interpreteren. Ik snap de redenatie van mevrouw Beckerman, en de emotie die erachter zit, heel goed. Met deze lezing wil ik 'm oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
Tot slot de motie op stuk nr. 1396.

Minister **Heerma**:
Dan de motie op stuk nr. 1396 van de heer Köse. In het commissiedebat was dit een centraal punt van verschillende fracties. Ik heb daar net ook al het nodige over gezegd. Ook indachtig de gevoelens en de zorgen die er in de regio zijn, wil ik deze motie oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dat was het tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
We gaan morgen al stemmen over de ingediende moties. Dit is dus ook een oproep aan de fractie van BBB: mocht men nog een andere motie willen indienen, gelet op wat de minister zei, moet dat snel gebeuren. Dank aan de minister en dank aan de leden.